

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĐI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼r Yardımcılığı

7/10833
GK: 50

Sayı : B.06.0.SPGY.0.0-026.21 -2010/580853
Konu : Yazılı Soru Önergesi/S¼leyman
Turan Çirkin

ÇOK İVEDİ

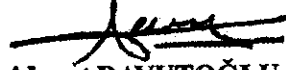
29 Temmuz 2010

TBMM BAŐKANLIĐINA

İlgi: BaőbakanlıĐa muhatap 01.12.2009 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/10833-17486/37579 sayılı yazıları.

Hatay Milletvekili S¼leyman Turan Çirkin'in Sayın Başbakanımıza y¼nelttiĐi ve Sayın Baőbakanımızca, kendileri adına eőg¼d¼m¼mde cevaplanması tensip olunan 7/10833 esas numaralı yazılı soru önergesinin yanıtı iliőikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Ahmet DAVUTOĐLU
Dıőıőleri Bakanı

Ek: 2 sayfa.

**HATAY MİLLETVEKİLİ SÜLEYMAN TURAN ÇİRKİN'İN
SAYIN BAŞBAKANIMIZA YÖNELTİĞİ
7/10833 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ**

SORU

Lozan Antlaşmasının tutanaklarında, Fener Rum Patrikhanesi'nin durumunun tartışıldığı ve Patrikhanenin Türkiye'de siyasal ya da idare hiçbir işle uğraşmayacağı, yalnız Türkiye'de kalacak Rum Ortodoksların dini işleriyle meşgul olacağı konularının konuşulduğu, İsmet İnönü'nün müttefik temsilci heyetlerinin ve Yunan temsilci heyetinin yapmış olduğu resmi konuşmaları ve verdikleri garantileri senet sayması üzerine Patrikhanenin İstanbul'da bu şartlarda kalmasının kabul edildiği, oturumun tutanağının altında "uygun bulunmuştur" şerhi ile imza atanların arasında gözlemci sıfatı ile ABD adına F.L.Belin'in bulunduğu görülmektedir.

Bununla birlikte Fener Rum Patriği Bartholomeos'un ABD'ye yaptığı gezi sırasında ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton, ülkesinin, Fener Rum Patriği Bartholomeos'un hem Türkiye, hem dünyada dini hoşgörü çağrılarını desteklemekten onur duyduğunu belirterek, "Başkan Barack Obama ve benim, Heybeliada Ruhban Okulunun yeniden açılması ve ekümenik Patrikhanesinin haklarının korunması ihtiyacını güçlü bir şekilde ifade etmemizin nedenlerinden biri de bu. Bu konuları kamuoyu önünde defalarca dile getirdik ve ele alınana kadar da bunu yapmaya devam edeceğiz" demiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda;

1. Lozan'da, Fener Rum Patriğinin Türkiye'de kalacak Rum Ortodoksların dini işleriyle meşgul olacağı ve siyasi hiçbir işle uğraşmayacağı kayıt altına alınmış iken, Fener Rum Patriğinin yurtdışında yaptığı temaslar ve Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılması için lobi faaliyetlerinde bulunması nasıl açıklanmaktadır?
2. Lozan'da, Fener Rum Patrikhanesinin durumunun açıkça tartışıldığı ve statüsünün belirlendiği tutanağın altına "uygun bulunmuştur" şerhi ile ABD gözlemcisinin imza attığı bilgisi ortadayken, bu duruma tamamen aykırı olarak müdahil olan ABD Başkanı Obama ve Dışişleri Bakanı Hillary Clinton'a, Belin'in imzası hatırlatılacak mıdır?
3. ABD'li yetkililere, Heybeliada Ruhban Okulu'nun, Fener Rum Patrikhanesinin Türkiye Cumhuriyeti yasalarına uymak istemedikleri için kendileri tarafından kapatıldığı hatırlatılmamış mıdır?
4. Hükümetinizin, Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılması yönünde bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

CEVAP

Patrikhane, özellikle Patriğin dış gezilerinde zaman zaman gündeme gelebilen ve ülkemiz aleyhtarı yorumlara yol açabilen konularda, tutumumuz hakkında uygun çerçevede bilgilendirilmektedir.

Bilindiği gibi, Lozan Barış Konferansı sırasındaki görüşmelerde Türk heyeti, Fener Rum Patrikhanesi'nin Türkiye'den çıkartılmasını istemiştir. Yapılan müzakereler neticesinde, Lord Curzon'un teklifi doğrultusunda, Patrikhane'nin, sadece ruhani konular ile Kilise işlerine ilişkin yetkiler kullanmak üzere İstanbul'da kalması hususunda sözlü mutabakat sağlanmıştır.

Lozan Barış Andlaşması'nda, Patrikhane'nin statüsü ile ilgili herhangi bir hukuki düzenlemeye gidilmemiştir. Bir başka deyişle, Andlaşma'nın hiçbir maddesinde Fener Rum Patrikhanesi bir kurum olarak yer almamış ve bunun sonucu olarak da akit devletler bu kurumla ilgili bir taahhüt altına girmemişlerdir.

Öte yandan, Türkiye Cumhuriyeti'nin laik niteliği hiçbir dini kuruma tüzel kişilik verilmesine imkan tanımamaktadır. Bu çerçevede, Fener Rum Patrikhanesi'ne herhangi bir istisna tanınması da sözkonusu olmamıştır.

Patrikhane'nin statüsü ile ilgili yukarıda kayıtlı hususlar, yabancı ülke ve kuruluş yetkilileriyle yapılan görüşmelerde gündeme getirilmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin, özel yüksek öğretim kurumlarıyla ilgili 12 Ocak 1971 tarihli kararı çerçevesinde, Türkiye'de özel yüksek okulların devletleştirildiği, sözkonusu karar Heybeliada Ruhban Okulu'na yönelik olmamakla birlikte, anılan okulun yüksek okul olarak telakki edilen "Yüksek Teoloji Bölümü"nin mezkur karar uyarınca, 9 Temmuz 1971 tarihinden itibaren hukukî temelini kalmaması ve devredilebileceği bir resmi yüksek öğretim kuruluşunun bulunmaması nedeniyle öğrenimine son vermek durumunda kaldığı, Yüksek Teoloji Bölümünün İstanbul ya da Ankara'daki bir Üniversite bünyesinde Ortodoks dini konusunda öğretim veren bir bölüm statüsüyle eğitime devam etme önerisine Patrikhane'nin olumsuz yaklaştığı, Heybeliada Özel Rum Erkek Lisesi'nin ise açık olmakla beraber öğretim yapmamakta olduğu temaslarımızda dikkate getirilmektedir.

Ülkemizdeki Rum Ortodoks Azınlığın Lozan Andlaşması'ndan kaynaklanan hakları, mevcut ihtiyaçları ve son dönemde ülkemizdeki gayrimüslim azınlıkların durumunun iyileştirilmesi için yasama alanında gerçekleştirilen reformlar kapsamında ve mevzuatımıza uygun tatminkar bir çözüm imkanı bulunabilmesi için ilgili kurumlarımızca çalışmalar yürütülmektedir. Bu çabalar sürdürülürken, Batı Trakya Türk Azınlığının haklı taleplerinin karşılanması ve bu konuda karşılıklı bir anlayışın tesisine yönelik girişimlerimiz de aynı kararlılıkla devam ettirilmektedir.